

Tisková zpráva

Lucemburk 23. září 2021

Podpora reforem na Ukrajině poskytovaná EU není v boji proti velké korupci účinná

Velká korupce a zmocňování se státu jsou na Ukrajině navzdory opatřením EU stále velmi rozšířené, uvádí se v nové zvláštní zprávě zveřejněné Evropským účetním dvorem (EÚD). EU se snaží přistupovat k řešení korupce na Ukrajině jako k průřezové prioritě, finanční prostředky i proto směřovala do celé řady oblastí – od podmínek hospodářské soutěže po soudnictví a občanskou společnost. Podpora a realizovaná opatření však podle auditorů nepřinesly očekávané výsledky.

EU podporuje Ukrajinu v jejím programu reforem již více než 20 let. Nedílnou součástí této podpory je boj s korupcí, která je hlavní překážkou rozvoje této země a je v rozporu s hodnotami EU. Velká korupce a zmocňování se státu jsou na Ukrajině všudypřítomné. Kromě toho, že narušují hospodářskou soutěž a růst, poškozují také demokratický proces. V důsledku korupce se každoročně ztrácejí prostředky v řádech desítek miliard EUR. Evropská komise, Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ) a poradní mise EU se snažily tímto problémem zabývat a podpořily několik reforem zaměřených na posílení právního státu a boj proti korupci na Ukrajině.

EU si je dlouho vědoma vazeb mezi oligarchy, vysoce postavenými úředníky, politiky, soudnictvím a státními podniky. Nevypracovala však skutečnou strategii, jak se na velkou korupci zaměřit, upozorňují auditoři. Například nelegální finanční toky (včetně praní peněz) jsou řešeny jen okrajově. EU nicméně na Ukrajině podporovala mnoho protikorupčních reforem a činností. Ve většině případů závisí míra podpory na splnění řady podmínek. Komise si však často vykládala takovéto požadavky příliš volně, což vedlo k nadměru pozitivnímu hodnocení. Jako příklad uvádějí auditoři bezvízový styk. Fungování tohoto systému nebylo přehodnoceno, ačkoli dvou ze tří podmínek pro podporu EU nebylo dosaženo.

„Ačkoli EU Ukrajině poskytla různé druhy podpory, oligarchové a zájmové skupiny i nadále podkopávají právní stát v této zemi a ohrožují její rozvoj,“ uvedl člen Evropského účetního dvora odpovědný za tuto zprávu Juhan Parts. *„Ukrajina potřebuje pro boj s mocí oligarchů a pro zabránění zmocňování se státu cílenou a efektivní strategii. EU může v tomto ohledu hrát ještě daleko významnější úlohu než dosud.“*

Účelem této tiskové zprávy je informovat o hlavních zjištěních zvláštní zprávy Evropského účetního dvora. Plné znění této zprávy je k dispozici na internetové stránce eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

V praxi vedla pomoc EU jen k omezeným výsledkům. Podpora Unie v boji proti protisoutěžním strukturám a chováním byla zaměřena na správu a řízení podniků a sladění ukrajinských právních předpisů s normami EU. S výjimkou grantů pro nezávislé mediální zdroje a aktivisty se podpora EU nezaměřila na odhalování velkých korupčních případů se zapojením veřejných podniků. Vzhledem k tomu, že tolik podniků na Ukrajině jsou zkorumpované monopoly či oligopoly, měla podle auditorů EU podniknout přímější kroky k odstranění překážek volné a spravedlivé hospodářské soutěže.

Také podpora EU zaměřená na reformu soudnictví dosud nevedla k dostatečným výsledkům. Projekty EU a podpora v oblasti budování kapacity nicméně napomohly k přepracování ukrajinské ústavy a velkého počtu zákonů. Přispěly rovněž k vytvoření nového Nejvyššího soudu, uznávají auditoři. Tyto úspěchy jsou však neustále ohrožovány četnými pokusy o obcházení práva a změkčení reforem. To vedlo k velkým komplikacím, které se pomocí opatření EU nepodařilo zmírnit.

Podobně hlavní protikorupční instituce, které EU pomohla zřídit, se stále prosazují s obtížemi. Celý systém vyšetřování, stíhání a souzení případů korupce na vysoké úrovni je velmi křehký. Ačkoli Vrchní protikorupční soud začal vykazovat první slibné výsledky, jeho účinnost, nezávislost a udržitelnost jsou pravidelně zpochybňovány. Dalším příkladem je Národní protikorupční úřad. Přestože politická podpora EU pomohla udržet tento úřad funkční a nezávislý, je neustále v ohrožení a také jeho vyšetřování závisí na faktorech, jako jsou státní zástupci a forenzní úřad. Auditoři upozorňují, že pokud je jeden článek řetězce slabý, nemůže celek řádně fungovat.

Základní informace

Ukrajina je zemí Východního partnerství EU a využívá evropský nástroj sousedství, jehož podmínkou je dodržování zásad právního státu. Evropská komise od roku 2014 vyčlenila přibližně 5,6 miliardy EUR na programy makrofinanční pomoci a 2,2 miliardy EUR na programy pomoci. Komise rovněž ručí za půjčky Evropské investiční banky ve výši 4,4 miliardy EUR. EU je největším dárce pomoci pro Ukrajinu.

Zvláštní zpráva č. 23/2021 „Boj proti velké korupci na Ukrajině: několik iniciativ EU, ale výsledky stále nejsou dostatečné“ je k dispozici na internetové stránce EÚD (eca.europa.eu) ve 23 jazycích EU.

V tomto roce vydá EÚD ještě zprávu o podpoře EU určené na [posilování právního státu na západním Balkáně](#).

EÚD předkládá své zvláštní zprávy Evropskému parlamentu a Radě EU a také dalším zainteresovaným stranám, jako jsou národní parlamenty, subjekty působící v příslušném odvětví a zástupci občanské společnosti. Valná většina doporučení předložených v našich zprávách se realizuje.

Kontakt pro tisk

Tiskové oddělení EÚD: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547